

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΡΟΝΟΥ ΤΡΕΓΚ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

Τὰ πρῶτα συμβάντα καὶ ἡ φυλάξις του.

Ὁ Βαρόνος Φρεδερίκος Τρέγκ, ὅστις κατέστη περίφημος δι' ὅσα ὑπέφερε, ζήσας τὸ πλεῖστον τοῦ βίου του ἐν πολιτικαῖς φυλακαῖς, ἐγεννήθη ἐν Κοινηγοβέργῃ τῆς Πρωσίας, τὴν 16 Φεβρουαρίου, 1726 ἐξ ἐνὸς τῶν εὐγενεστέρων οἰκῶν τοῦ τόπου. Ὁ πατήρ του ἦτον ἀντιστράτηγος τοῦ ἵππικοῦ μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ, συμβάντα ἐν 1740, ἡ μήτηρ του συνῆψε δεύτερον γάμον, καὶ ἐγκαταλείψατα τὴν Πρωσίαν, κατώκησεν εἰς Βρεσλαύ. Εἶχε δὲ ἀκόμη ὁ Φρεδερίκος καὶ δύο ἀδελφοὺς καὶ μίαν ἀδελφήν, καὶ ὁ μὲν νεώτερος τῶν ἀδελφῶν του συνώδευσε τὴν μητέρα των εἰς Σιλεσίαν, ὁ δὲ πρεσβύτερος εἶχε βαθμὸν ἀνθυπασπιστοῦ εἰς τὸ ἵππικόν, καὶ ἡ ἀδελφή του ἐνυμφεύθη τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ στρατηγοῦ Βαλδοῦ, ὅστις παραιτηθεὶς τῆς ὑπηρεσίας, ἐζῆ ὡς ἰδιώτης ἐπὶ τῶν κτημάτων του ἐν Βραδενβούργῃ.

Ὁ δὲ Τρέγκ, τραφεὶς ἐν κοινωνίᾳ ἐκδεδιητεμένη καὶ ἡμιβαρβάρῳ, ἐξέκλινεν εἰς ἀσωτίαν καὶ διεκαίετο ὑπὸ φιλοδοξίας πολεμικῆς, ἧτις ἦν τότε τὸ ἐπικρατοῦν ἐν Εὐρώπῃ πάθος. Ὅλοι ὠνειρεύοντο κατακτήσεις, καὶ ἐν Πρωσίᾳ μάλιστα, ἧτις ἤρχιζεν ἤδη ἀπογεμνοῦσα τοὺς γείτονάς της πρὸς ἰδίαν αὐξήσιν, ὁ ζῆλος αὐτῶν ἐκορυφοῦτο μέχρι παραποροῶς καὶ μέχρις ἐγκλήματος. Τοιαύτην τάσιν πνεύματος εἶχε καὶ ὁ Τρέγκ· εἶχεν ὁμοῦς συγχρόνως καὶ μεγάλην ἱκανότητα. Φιλομαθὴς εἰς βαθμὸν ὑπέρτατον, εἶχε ταμιεύσει εἰς τὸν νοῦν του πᾶν εἶδος ἀρχαίας καὶ νέας γνώσεως, πολλῶν τῶν πρακτικῶν ἐπιστημῶν ἦτον ἐμπειρος, καὶ εἰς τῶν εὐαρέστων ἀσκήσεων πολλὰς εἶχε γυμνασθῆ, ζωγραφῶν, ξιφασκῶν καὶ ἵππεύων ὡς εἷς καὶ ἄλλος. Τοῦ θρησκευματος ὧν τῶν διαμαρτυρομένων, εἶχε πολλὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραφῶν, ἀλλ' ὅλα ταῦτα οὔτε τὴν φιλοπόλεμον αὐτοῦ ὄρμην κατέστειλλον, οὔτε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀσωτίας τὸν ἀνεχαιτίζον, οὐδ' ἐταπείνουσαν τὴν οἰήσιν του ἧτις τὸν καθίστα διαχαλίνωτον καὶ τὸν ἐκρήμιζεν εἰς παντοίας καὶ θλεθρίας ἀπάτας. Ἀποπειρατώτας τὰς σπουδὰς του ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Κοινηγοβέργης, καὶ πλήρης τῶν χρηστοτέρων ἐλπίδων, μετεκλήθη εἰς Βερολίνον, ὅπου ὑπὸ τοὺς ἀρίστους οἰωνοὺς παρουσιάσθη εἰς Φρεδερίκον τὸν Βασιλέα τῆς Πρωσίας, ὅστις τὸν ἐδέχθη εὐμενέστερα, καὶ τὸν κατέταξεν εἰς τὴν σωματοφυλακὴν τῶν ἐρηθῶν. Τότε ἦτον ὁ Τρέγκ ἐκκαϊδεκαέτης μόνον, καὶ ἠθλάνθη μεγίστην χαρὰν διὰ τὸν διορισμὸν τοῦτον, διαφλεγθεὶς συγχρόνως ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ διακριθῆ ὅπως δῆποτε. Οὐδεὶς ποτέ, ὡς γνωστὸν, ἔδειξεν εἰς βαθμὸν ὑπέρτερον τὴν δύναται ἢ ἀμετάτρεπτος θέλησις, ἀσκουμένη σταθερῶς καὶ μετ' ἱπιμονῆς, ὅσον Φρεδερίκος ὁ Β', ὅστις ἀπερίτισε ν' ἀναδείξῃ διὰ τῆς στρατιωτικῆς κειθαρχίας μέγαν ἐν τῶν σχετικῶς ἀσῆμων τῆς Γερμανίας λαῶν, καὶ τὸ κατώρ-

θωτε. Καὶ μεγάλους μὲν στρατοῦς δὲν ἐδύνατο νὰ συλλέξῃ ἐκ τῆς μικρᾶς του ἐπικρατείας, ἀλλ' ἐπεμελήθη ὥστε ἡ ἐμπειρία ν' ἀναπληρῆ τὴν ὑλικὴν δύναμιν. Ποτὲ ἴσως ἄνθρωπος βαθύτερος περὶ τὴν τακτικὴν ἐπιστήμην δὲν ἀνεδείχθη· καὶ τὸ στρατεύμα του ὡμοίαζε σοφὴν μηχανήν, ἧς ὅλα τὰ μέλη θαυμασίως ἰσορροποῦντα, εἶχον ἐν γενικόν καὶ κοινὸν ἐλατήριο, αὐτὸν τὸν ἴδιον. Ἡ σωματοφυλακὴ δὲ ἰδίως, εἰς ἣν ὁ Τρέγκ εἶχε καταταχθῆ, ἐχρησίμευεν ὡς σχολεῖον καὶ ὡς ὑπόδειγμα ὅλου τοῦ ἵππικοῦ τῆς Πρωσίας. Ὅλη συνίστατο εἰς μίαν μόνην ἴλην, ἐκλελεγμένην ἀριστήν-δην ἐξ ὅλου τοῦ στρατοῦ, καὶ ἔφερε στολὴν πολυτελεστάτην, ὅποιαν οὐδὲν στρατιωτικὸν σῶμα ἐν πάτῃ τῆ λοιπῇ Εὐρώπῃ. Διτχιλία δίστηλα μόλις ἤρχουν εἰς ἐνδυμασίαν ἐκάστου ἀξιωματικοῦ· ὁ θώραξ ἦτον ὅλος ἐπάργυρος, καὶ ἐξακόσια δίστηλα ἦν ἡ τιμὴ τῆς ἵπποσκευῆς. Συνέκειτο δὲ ἡ ἴλη ἀπὸ μόνους ἐξ ἀξιωματικῶν, καὶ ἀπὸ 144 στρατιῶτας, καὶ προτέτι πεντήκοντα ὡς ἐξήκοντα ὑπεραριθμοὺς, καὶ ἵππους ἴσους τὸν ἀριθμὸν. Ὁ Βασιλεὺς κατέταττεν εἰς τὴν σωματοφυλακὴν ταύτην τοὺς ὠραιότερους τῶν ἀνδρῶν ὅσους ἀπῆντα, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἦταν οἱ ἐμπειρότεροι τοῦ στρατοῦ, διδασκόμενοι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Φρεδερίκου. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπῆρχοντο αὐτοὶ εἰς τὸ ἵππικόν, διδάζοντες ὅσους ἐξελεγμένους ἐμάνθανον πρὸ αὐτοῦ. Ἄν ἡ διαγωγή των ἦταν καλὴ, ἦταν ταχεῖα ἡ πρόοδός των. Ἀλλὰ διὰ τὸ ἐλάχιστον πταῖσμα ὑπεβιδιάζοντο, καὶ ἐτιμωροῦντο προτέτι ἀποπειρόμενοι εἰς τὰ τάγματα τὰ κατὰ πόλεις φρουροῦντα.

Οὐδαμοῦ στρατιῶται ἀτκοῦνται ὡς ἠσκεῖτο ἡ σωματοφυλακὴ ἐκείνη. Τὰ γυμνάσια ἤρχιζον εἰς τὰς τέσσαρας ἀπὸ πρωΐας, καὶ ἐγίνοντο ἀπόπειραι ὅλων τῶν μεταδρῦθμύσεων ὅσας ὁ βασιλεὺς ἐμελέτα νὰ εἰτάξῃ εἰς τὸ ἵππικόν του. Οἱ ἵπποι ὑπεχρεοῦντο ἄλλοτε νὰ πηδῶσι τάρρους τριῶν, τεσσάρων, πέντε καὶ ἐξ ἑπτῶν, ἢ φραγμοὺς διαδρόμου ὕψους, ἄλλοτε νὰ ὀρμῶσιν ἀπὸ ῥυτῆρος κατ' ἀλλήλων ὡς εἰς τὰ ἵπποδρόμια. Αἱ αὐταὶ δ' ἀσκήσεις ἐπανελαμβάνοντο καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἐπὶ νέων ἵππων, καὶ πολλάκις συνέβαινε ν' ἀκούῃ ἡ πόλις τοῦ Ποτσδάμου δις τῆς νυκτὸς κραινιζόμενον τὸ πολεμιστήριον. Οἱ ἵπποι ἐτρέφοντο εἰς τὰ βασιλικά ἵπποστάσια, καὶ ὅστις δὲν ἐνετύετο, ὠπλιζέτο, παρεσκευάζε τὸν ἵππον, ἐπέβαινε καὶ ἐφαίνετο ἵππεύων ἐμπρὸς τῶν ἀνακτόρων ἐν διαστήματι ὀκτῶ λεπτῶν, αὐτὸς ἐστέλλετο εἰς δεκατεσσάρων ἡμερῶν κράτησιν. Μόλις δ' ἐκλείον οἱ στρατιῶται τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ὕπνον, καὶ πάλιν ἤχει ἡ σάλπιγξ, ὅπως ἐθισθῶσι νὰ εἶναι ἀγρυπνοὶ. Τὰ γυμνάσια ταῦτα ἐρόνευον πολλοὺς καὶ ἵππους καὶ ἀνθρώπους· ἀλλὰ περὶ τούτου ὁ Φρεδερίκος ποσῶς δὲν ἐφρόντιζεν.

Ἐνίοτε εἰς τινὰ ἀποσπάσματα ἐπετρέπετο ν' ἀπέρχωνται πρὸς διάχυσιν εἰς Βερολίνον· οἱ μᾶλλον ἐνοούμενοι τῶν ἀξιωματικῶν προσεκαλοῦντο εἰς τινὰς περιστάσεις εἰς τὸ γαῦμα τοῦ βασιλέως, καὶ εἰς σπανίας ἐπισήμους ἡμέρας εἰς τὸ τῆς βασιλείας, ἧτις ἀντέμειβε πολλαπλασίως τὸν διηνεκὴ κίνδυνον εἰς ὃν ἐξέθετον ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματός των, καὶ αὐτὴν

τὴν ζωὴν των. Ὁ Τρέγκ μεταξὺ αὐτῶν, ἔχων τινὰ οὐκ εὐκαταφρόνητα κτήματα ἐν Οὐγγαρία, ἅτινα τῷ ἐχορήγουν καὶ τοῦ βαρόνου τὸν τίτλον, οὐδεμίαν εἶχε ἀνάγκην νὰ θηρεύῃ αὐλικὰς εὐνοίας. Ἐκ φιλοδοξίας ὁμοῦ τὰς ἐπεζήτησε μετ' ἀπερισκέπτου ζήλου καὶ ὑπόδοκίμησεν εὐαρεστήτας τῷ ἡγεμόνι. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἶχε μνημονικὸν παραδόξως ὄξύ, καὶ μάλιστα τινὰς ἐβδομάδας μετὰ τὴν κατάταξιν του εἰς τοὺς σωματοφύλακας, ὁ βασιλεὺς τὸν ἐξέτασε περὶ τοῦ ἀξιολόγου προτερήματος τούτου. Πρῶτον τῷ ἔδωκε ν' ἀκριθιθῆται τὰ ὀνόματα πεντήκοντα στρατιωτῶν, καὶ μετὰ πέντε λεπτά ὁ Τρέγκ τὰ ἤξευρεν· ἔπειτα τῷ ἐπρότεινε τὴν ὑπόθεσιν δύο ἐπιστολῶν, καὶ ὁ Τρέγκ ἀμέσως τὰς συνέταξε, τὴν μὲν Γαλλιστί, τὴν δὲ Λατινιστί. Μετὰ ταῦτα τὸν διέταξε νὰ διαγράψῃ ἐκ μνήμης γνωστὴν τινὰ θέσιν, καὶ εἰς τοῦτο ἐπέτυχεν ἐπίσης ὁ νέος σωματοφύλαξ. Τότε ὁ βασιλεὺς τὸν ἐπροβίβασεν εἰς ἀνθυπαπιστὴν, καὶ τῷ ἔδωκε λαμπροτάτην στολὴν διὰ τὴν νέαν ὑπηρεσίαν του.

Οὕτω προσδεδύτας ὁ νέος βαρόνος, εἶχε ἐμπρὸς του ἠνεωγμένην τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς ἀνωτάτους βαθμοὺς, ὅταν ἐξ ἰδίας ἀφροσύνης κατέστρεψε πᾶν τὸ μέλλον του. Φαίνεται ὅτι ἐν ᾧ διέμενον ἐν Βερολίῳ, ἠράσθη μιᾶς τῶν ἀδελφῶν τοῦ βασιλέως, ἧτις καὶ αὐτὴ ἀπερισκέπτως ἐνεθάρρυνε τὸ ἐπικίνδυνον αἰσθημά του, καὶ τὸν παρέτρενε ἐτι μᾶλλον ἐπὶ τοῦ ἠφικιστίου, ὅπερ ἔχαιεν ὑπὸ τοὺς πόδας του, ἑτοιμὸν εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ τὸν καταβροχθίσῃ. Κατ' εὐτυχίαν ὁ βασιλεὺς δὲν ἐνόησε τὸ ἀτύγγνωστον τόλμημά του, εἰμὴ ἀρ' οὐ εἶ τινι ἐστρατεία κατ' Αὐστρίαν ἔδωκεν ὁ Τρέγκ μεγάλα ἀνδρείας δείγματα. Διὰ τοῦτο ὁ Φρεδερίκος δὲν ἐδείχθη τότεν ὄξύς εἰς τιμωρίαν τῆς ἀνθάδους οἰήτεώς του, ὅσον ἄλλως ἦτον ἐπόμενον· οὐδὲ ἐπῆλθε μάλιστα ἡ ποινὴ μέχρις οὗ νέα ἐδόθη αἰτία ὀργῆς, ὅτι ὁ Τρέγκ ἐδέχθη παρὰ τοῦ ἐξαδέλφου του Φραγκίσκου, ἀρχηγοῦ τῶν Πενδούρων εἰς Αὐστριακὴν ὑπηρεσίαν, δῶρον ἑπὶ φιλικὴν ἐπιστολὴν, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Φρεδερίκον ἀμφιβουλίας περὶ τῆς πίστεώς του. Τὸ διπλοῦν τοῦτο σφάλμα ἐπέφερε τῆς τύχης του τὴν καταστροφὴν.

Εἰς κράτη κυβερνώμενα ἐλευθέρως, ἐγκλήματα ἀληθῆ ἢ ὑποτιθέμενα κατὰ τοῦ δημοσίου ἢ κατ' ἰδιωτῶν δικάζονται, καὶ ἂν δὲν ἀποδειχθῶσιν, ἀθωοῦται ὁ ἐγκαλούμενος. Ἀλλ' οὐδεμία ὑπάρχει ἐγγύησις κατὰ τῆς ἀδικίας εἰς κράτη ὅπου ἄρχει δεσπότης, ὅπου αὐτὸς κατὰ τὸ δοκοῦν ἢ εἰσάγει εἰς δίκην, ἢ ἀμέσως καταδικάζει τὸν ὑποπτον. Φρεδερίκος ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας πολλὰ ἐκήρυττε περὶ τῆς εὐθιδικίας του· καὶ τῷ ὄντι συνήθως, ὅταν δὲν ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καὶ τῆς πολιτικῆς του, ἐπέτρεπεν εἰς τὰ δικαστήρια νὰ δικάζωσιν ἐλευθέρως. Ἦδη ὁμοῦ ἀνευ πολλῶν προδικασιῶν, διέταξε κατὰ τὸ μᾶλλον ἀβλαίρετον τρόπον νὰ συλληφθῇ ὁ Τρέγκ, καὶ νὰ πεμφθῇ δέσμιος εἰς τὸ φρούριον Γλάτζ. Τῷ ὄντι δὲ συνελήφθη ἐν Ἰουλίῳ τοῦ 1765 ἔτους, κατὰ τὸ δέκατον ἑνάτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ ἐντελῶς ἀπροδοκῆτως, ἀνεξετάστως, ἀδικάστως, ἀναπολογῆτως, ὡς ἐγκληματίαν, πεντήκοντα Οὐτσάρου τὸν

ἔφεραν ἀπὸ τοῦ τράτοῦ εἰς τὴν φυλακὴν. Ὅλη του ἢ πλουτίαι ἀποσκευῆ ἐγένετο τὸ ἔρακιον τινῶν κολλάων τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ θέσις του ἐδόθη εἰς ἄλλον. Ὁ Τρέγκ ἦτον τῷ ὄντι ἐνοχος πολλῆς ἀφροσύνης, ἴτως ἦτον καὶ πραγματικοῦ ἐγκλήματος ἐνοχος, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς καταδίκης καὶ τῆς φυλακίσεως του ἦτον κηλὶς εἰς τὸν Φρεδερίκον, τὸν Μέγαν, ὡς ἐκαλεῖτο συνήθως. Καὶ δικαίως δύναται τις νὰ ἐπιφωνήτῃ ὡς ὁ Τρέγκ ἔγραπεν ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης· «Αὐτυχῆς ὁ λαὸς ὅπου ὑπάρχει ἰσχύς ἀνωτέρα τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου, ὅπου ἡ αὐτὴ τύχη ἐπικρέμαται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀθώου ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνόχου! Αὐτυχῆς ὁ τόπος ὅπου τὸ παντοδύναμον θέλω ὑπερισχύει τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἀποινίστεραὶ τὸν πολίτην περιουσίας, ζωῆς καὶ τιμῆς!»

Οὕτω κατεκλείσθη ὁ Τρέγκ εἰς Γλάτζ, ἰσχυρὸν φρούριον κείμενον μεταξὺ τῶν ὀρέων. Ἄν ἤξευρε νὰ ἐνδώτῃ εἰς τὰς περιστάσεις, ἔπρεπε νὰ ζητήτῃ ταπεινῶς συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Φρεδερίκον. Ἀλλὰ τὴν συνείδησιν ἔχων τῆς ἀθωότητός του, καὶ πλήρης ἀγανκτητέως, ἐζήτησε νὰ καθυποβληθῇ εἰς στρατοδικεῖν, καὶ δυτηρέτησε διὰ τῆς τόλμης του ταύτης ἐτι μᾶλλον τὸν Φρεδερίκον, ὅστις οὔτε ἀπήντησεν εἰς τὴν αἴτησίν του. Τότε ἀπειπιθθεὶς νὰ δικαιωθῇ καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ, καὶ δυσανασχετῶν πρὸς τὸν ἀδικὸν περιορισμὸν του, ἀπεφάτισε ν' ἀποπειραθῇ νὰ δραπέτεύτῃ. Δὲν ἔττειτο οὔτε φίλων οὔτε χρημάτων, καὶ ἐρόναι ὅτι εὐκόλως ἠθελε δελεάσει τοὺς φρουροῦντας αὐτὸν ἀξιωματικούς. Τὸν ἐβοήθουν δὲ εἰς τοῦτο τὸ σχέδιόν του εἰς ὑπολοχαγὸς Πιάτκης, καὶ εἰς Σημαιοφόρος Ρεϊτζ καλούμενοι, ἀμρότεροι προτεινάντες νὰ δραπέτεύωσι μετ' αὐτοῦ. Ἐπειτα δὲ ἔλαβε συνωμότην καὶ εἰς λοχαγὸν Μάγκετ, καταδικασθέντα ὑπὸ στρατοδικεῖου εἰς δεκαετὴ φυλάκισιν. Ἀλλ' ἀφ' οὗ τὰ πάντα προπαρασκευάσθησαν ὅπως δραπέτεύτῃ μετὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων, αἴφνης ὁ Μάγκετ τὸν ἐπρόδωκεν, ἐξαγοράτας διὰ τῆς αἰσχροῦς ταύτης τιμῆς τὴν χάριν καὶ τὴν ἐλευθερίαν του· ὁ Πιάτκης ἐλειπετάκτησεν, ὁ Ρεϊτζ ἐφυλακίσθη ἐπὶ ἐν ἔτος καὶ ὑπεδιδάχθη, τοῦ δὲ Τρέγκ ἡ κάθειρξις ἐγένετο αὐστηροτέρα καὶ συντονωτέρα ἢ ἐπαγρύπνησις. Ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἠῶξε τοῦ βασιλέως τὰς ὑπονοίας καὶ τὴν ὀργὴν, καὶ οὐδεμία πλέον ἔμενον ἐλπίς χάριτος ἢ δικαίωσης.

Ἀπὸ τοῦδε ἀρήνομεν αὐτὸν τὸν Τρέγκ νὰ διηγηθῇ τὰ περαιτέρω συμβάντα του, συντέμνοντες μόνον τὴν ἐκθεσίν του ὅπου φαίνεται ἀναγκαῖον.

Κάθειρξις ἐν Γλάτζ.

Μόνος καὶ εἰς ἑμαυτὸν ἐγκαταλειφθεὶς, ἐθεώρησα τὴν θέσιν μου ὑπὸ τὴν χειρίστην ἐποψίν, καὶ ἀπεφάσισα ἢ νὰ φύγω ἢ νὰ φονευθῶ. Ἡ ἀνυπόμονος κρατὶς μου ἐξανίστατο κατὰ τῆς μακρῆς φυλακίσεώς μου, ἀλλὰ δὲν ἀπηλπίζομην νὰ δελεάτω τὴν φρουρὰν, διότι αὕτη ἤξευρεν ὅτι εἶχον χρήματα, ὡς καὶ ἐγὼ ἤξευρον ὅτι πρὸς τάγμα πτωχόν, οὐ οἱ ἀξιωματικοὶ εἰσὶν ὅλοι διυτηρεστημένοι, διότι συνήθως ἐστέλλοντο εἰς

αὐτὸ ἐξ ἄλλων ταγματίων πρὸς τιμωρίαν δι' ἐλαφρόν τι σφάλμα, οὐδεμία ἐπιχείρησις ἦταν ἀδύνατος.

Τὸ σχέδιόν μου ἦτον τὸ ἀκόλουθον. Ὁ τόπος τῆς καθειρξέως μου ἦτον εἰς τῶν πύργων τοῦ φρουρίου, τὸ δὲ παράθυρον αὐτοῦ, ἐννευήκοντα πόδας ὑπὲρ τὸ ἔδαφος ἀνοιγόμενον, ἀπέβλεπε πρὸς τὴν πόλιν, ὅπου ἔπρεπε νὰ προπαρασκευάσω καταφύγιον πρὶν ἐπιχειρήσω νὰ δραπέτεύω. Τοῦτο δὲ κατώρθωσα δι' ἐνὸς τῶν ἀξιωματικῶν, ὅστις ἐπεισεν ἕνα σαπωναποῖον νὰ μὲ κρύψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Μετὰ ταῦτα, ὀδοντώσας τὸ μαχαιριδίόν μου, ἔκοψα δι' αὐτοῦ ὡς διὰ πρίονος τρεῖς παχείας σιδηρᾶς κιγκλίδας τοῦ παραθύρου μου. Ἀλλ' ὁ τρόπος οὗτος ἦτον δυσχερέστατος, διότι ἔπρεπε νὰ διαπρίσω ὀκτὼ κιγκλίδας ὅπως θυνηθῶ νὰ διέλθω. Ἄλλος λοιπὸν ἀξιωματικὸς μοὶ ἐπρομήθευσε πρίονα, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸν μεταχειρίζομαι μετὰ πολλῆς προσοχῆς, διότι ἐδύνατο ν' ἀκουσθῇ ὁ τρυγμὸς του. Ἀλλὰ μέχρι τέλους ἐπέτυχα, καὶ τότε ἔκοψα τὸ δερμάτινον σρωματόδεσμόν μου εἰς λωρία, τὰ συνέρραψα τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐπρόθεσα καὶ τῆς κλίνης μου τὰ σιδόνια, καὶ οὕτω κατέβην ἀσφαλῶς ἀπὸ τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο ὕψος. Ἡ νύξ ἦτον σκοτεινοτάτη, ἔβρεχε, καὶ ὅλαι αἱ περιστάσεις ἐφαίνοντο αἰσiai. Ἀλλὰ πρὶν εἰσελθῶ εἰς τὴν πόλιν, ἔπρεπε νὰ διαβῶ τάρρους τελματώδεις, καὶ τοῦτο δὲν τὸ εἶχον σκεφθῆ. Ἐκεῖ ἐβυθίσθην μέχρι τῶν γονάτων εἰς τὸν πηλόν, καὶ ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἠγωνίσθην ματαίως, ἠναγκάσθην τέλος νὰ φωνάξω τὸν φρουροῦντα στρατιώτην, καὶ νὰ τῷ εἰπῶ ν' ἀναγγείλῃ εἰς τὸν φρούραρχον ὅτι ὁ Γρέγκ ἐκόλλησεν εἰς τὸ τέλμα.

Ἡ δυστυχία μου ἦτον πρὸ πάντων μεγάλη εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, διότι ὁ φρούραρχος ἦτον ὁ σκληρότερος τῶν ἀνθρώπων. Μαθὼν τί μοὶ συνέβη, μὲ ἀφῆκεν εἰς τὸν πηλόν μέχρι τῆς ἐπομένης μεσημβρίας, ἐμπαιζόμενον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. Τότε δὲ ἀπεσπάρσθην ἐκεῖθεν ἡμιθανῆς, καὶ κατεκλείσθην πάλιν εἰς τὴν εἰρκτὴν μου, χωρὶς νὰ μοὶ δοθῇ ὕδωρ νὰ πλυθῶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὕρισκόμην, ὅταν ἔπεσα ἐκνευρισμένος καὶ πλήρης ἀκαθαρσίας. Ἡ μακρὰ κόμη μου ἀπέσταζε πηλοῦ, διότι πηλὸς μὲ κατεκάλυψεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν κατὰ τὸν ὑπέρτατον ἐκεῖνον ἀγῶνά μου ἐντὸς τῆς τάρρου. Οὕτως ἔμεινα μέχρι τῆς ἐπαύριον, ὅταν οἱ λοιποὶ πεφυλακισμένοι ἐπέμφθησαν νὰ μὲ βοηθήσωσι νὰ καθαρισθῶ.

Καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς φυλακίσεώς μου ἡ μόνη πρὸς ἐμὲ ἐπιείκεια τῶν δεσμοφυλάκων μου ἦν ὅτι μοὶ ἐπέτρεπον τὴν χρῆσιν βιβλίων, καὶ δι' αὐτῶν ἐβοήθουν τὴν βραδείαν πτῆσιν τοῦ χρόνου. Ὅταν ὁμως ἀπηύδουν ἀναγινώσκων, καὶ ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, σκοτεινοὶ ἦσαν καὶ οἱ στοχασμοί μου. Τὸ πνεῦμά μου δὲν εἶχε δαμασθῆ εἰσέτι, καὶ ἐδίψων ἐλευθερίαν ἧς ἐστερήθην ἀδίκως.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ φρούραρχος, ταγματάρχης Δου ἦλθε νὰ μὲ ἐπισκεφθῇ, συνοδευόμενος ὑφ' ἐνὸς ἀξιωματικοῦ τῆς φρουρᾶς καὶ ἐνὸς ὑπαπιστοῦ ἄρηνήτας δὲ ὄλας τοῦ θαλάμου μου τὰς γωνίας, μ' ἐπέ-

πλήξε διὰ τὸ ἐγκλημα τῆς ἀποκείρας μου πρὸς δραπέτευσιν, καὶ μὲ ἀπεκάλεσε προδότην πρὸς τὴν κατρίδα μου, ἀλληλογραφοῦντα μετὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ὠμίλει, ἤρπασα αἰφνηδῶς τὰ ξίφος του ἐφ' οὗ πρό τινων στιγμῶν εἶχον προσηλώσει τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὑπερέβην πηδήσας τὴν θύραν, ἀνέτρεψα τὸν σκοπὸν, καὶ τὸν ἐκύλισα κάτω τὴν κλίμακα, ἐφίασα ἔμπρὸς τῶν στρατιωτῶν οἵτινες συνέπεισε νὰ εἶναι παρατεταγμένοι ἐμπρὸς τῆς πύλης τῆς φυλακῆς, ἀλλάσσοντες τὴν φρουρὰν, ἐρρίφθη κατ' αὐτῶν ξιφῆς, τοὺς ἐξέπληξα διὰ τῆς ὀρμῆς μου, ἐπλήγωσα τέσσαρας, διέβην διὰ τῶν λοιπῶν ὄλων, ἀνέβην εἰς τὸ σταθιαῖον τοῦ ὀχυρώματος, καὶ τὸ ξίφος κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας, ἐκεῖθεν ἐπήδησα τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο ὕψος χωρὶς οὐδεμιᾶς βλάβης. Ἐπίσης δ' ἀσφαλῶς καὶ εὐτυχῶς ἐπήδησα καὶ τὸ δεύτερον τεῖχος. Τὰ τηλεβόλα των ἦσαν κατ' εὐτυχίαν κενὰ, καὶ νὰ πηδήσῃ κατόπιν μου κἀνεὶς δὲν ἐτόλμα, ἀλλὰ διὰ νὰ μὲ διώξωσιν ἔπρεπε νὰ διέλθωσι διὰ τῆς πόλεως καὶ διὰ τῆς πύλης τῆς ἀκροπόλεως, ὥστε ἐπροπορευόμενι αὐτῶν ἡμίσειον ὦραν.

Ἀλλ' εἰς τῶν σκοπῶν, φρουρῶν ἐντὸς στενωποῦ, ἠθέλησε νὰ μὲ ἀναγκαιτίη ἑμάκρυνα ὁμοῦς τὴν λόγχην του, καὶ τὸν ἐπλήγωσα εἰς τὸ πρόσωπον. Συγχρόνως ἄλλος σκοπὸς ὤρμησεν ἀπὸ τὰ προτειχίσματα νὰ μὲ τυλλαθῇ ὀπισθεν, καὶ ἐγὼ, ὅπως τὸν διαφύγω, ἐπήδησα πρὸς τὰ γαρακώματα. Ἐκεῖ οὖως κατὰ δυστυχίαν περιεπλάκη ὁ ποῦς μου, καὶ λόγχη μ' ἐπίκλωσεν εἰς τὸ ἄνω χεῖλος. Οὕτως ἐμποδισθέντα μὲ ἐκτύπησαν μὲ τὰς στήριγκας τῶν ὀπλῶν των, καὶ μ' ἔσυραν ὀπίσω εἰς τὴν φυλακὴν, ἐν ᾧ ἠηληπιγμένος ἀντεμαχόμην.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ἂν εἶχον πηδήσει μετὰ πλείονος προσοχῆς τοὺς χάρακας, καὶ ἂν εἶχον φονεύσει τὸν φρουρὸν ὅστις μοὶ ἀντίστατο, διέφευγον εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βοημίαν, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ δραπέτεύσας ἐκ τοῦ φρουρίου, ὑπερβάς δια τὰ τεῖχη, ἀνατρέψας ὅλους τοὺς σκοποὺς, καὶ διαβάς ἐνώπιον τῶν ἐνόπλων φρουρῶν. Κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὸ ξίφος, οὐδένα εἶχον νὰ φοβῶμαι, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ μὲ φθάσῃ τρέχων.

Ἀλλ' ἀφ' οὗ αἱματόφορος καὶ καταβεβλημένος ἐκομίσθην εἰς τὴν εἰρκτὴν μου ὀπίσω, τῆξήτην ἡ αὐστηρότης αὐτῆς. Δύω σκοποὶ καὶ εἰς ὑπαξιωματικὸς κατεκλείσθησαν μετ' ἐμοῦ, καὶ ἐφυλάττοντο καὶ αὐτοὶ ὑπὸ ἄλλων σκοπῶν ἐξωθεν. Ἡ θανατόμην δὲ πόνους μεγάλους ὁ ποῦς μου εἶχε στραγγαλισθῆ εἰς τὴν πάλιν, ἐπίουον αἷμα, καὶ αἱ πληγαί μου μόλις μετὰ ἕνα μῆνα ἔιθησαν. Τότε δὲ πρῶτον ἔμαθον ὅτι ὁ βασιλεὺς εἰς μονοετῆ φυλακίσιν μὲ εἶχε μόνον καταδικάσει, ὅπως πληροφορηθῇ ἂν αἱ ὑποψίαι του ἦσαν βίασιμοι, καὶ εἰς τὴν μητέρα μου ἦτις ἀνεφέρθη ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀπήντησεν. «Ὁ υἱός σας πρέπει νὰ μείνῃ εἰς τὴν φυλακὴν πρὸς ποινὴν τῆς ἀπερισκίπτου ἀλληλογραφίας του.»

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸ ἐγνώρισα ἕως τότε, καὶ ἐξ ἐναντίας ἐλέγετο εἰς τὸ Γλάτζ ὅτι ἡ καθειρξίς μου ἦτον ἰσόβιος· ἔμενον δὲ τρεῖς ἐβδομάδες μόνον ἀκόμη πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ποινῆς μου, ὅταν ἀπεπειράθην

της παρατόλμου εκείνης δραπετεύσεως. Καί τί ἤθελον εἶπει ὁ βασιλεύς; δὲν θά ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον νά ἐπιτείνῃ τὴν αὐστηρότητα; Δὲν ἦτον ἄφρον νά ῥίψοκινδυνεύσω ἐκ νεανικῆς ἀνυπομόνησίας τὴν δικαίωσιν, τὴν τιμὴν, τὴν ἐλευθερίαν ἣτις ἐντὸς τριῶν ἐβδομάδων ἐμελλε νά μοι ἀποδοθῇ; Ἀλλὰ τοιαύτη ἦτον ἡ δυσμενῆς τύχη μου. Ὅλοι οἱ περιστάσεις ἐκηρύττοντο κατ' ἐμοῦ, ὥστε καί τέλος ἐγὼ αὐτὸς ἐδικαίουν τοὺς νομίζοντάς με προδότην, ἂν καὶ ἡ πρόθεσίς μου ἦτον ἀθῶα καὶ καθαρά.

Καί πάλιν λοιπὸν ἐν εἰρκτῇ ἄλλὰ μόλις κατακλεισθεῖς, νέα ἐμελέτων σχέδια δραπετεύσεως. Καί πρῶτον ἐφιλιώθη μὲ τοὺς φύλακάς μου. Εἶχον χρήματα, καὶ ἐνέπνεον συμπάθειαν. Αἱ δὲ δύο δὲ αὗται περιστάσεις ἐνήργουν παντοδυναμῶς ἐπὶ Προύσων στρατιωτῶν δυσηρεστημένων. Πολὺς καιρὸς δὲν παρήλθε, καὶ εἶχον ἤδη κερδίσει τὴν εὐνοίαν τριάκοντα δύο στρατιωτῶν, προθύμων εἰς πάσας τὰς διαταγὰς μου. Ἐκτὸς δὲ δύο ἢ τριῶν, οἱ λοιποὶ ὅλοι δὲν ἐγνωρίζοντο μεταξύ των, ὥστε δὲν ἐδύναντο νά προδοθῶσιν ὅλοι συγχρόνως· ἐξελεξάμην δὲ ὡς ἀρχηγὸν αὐτῶν ὑπαξιωματικὸν τινα καλούμενον Νικολάην.

Ὅλη ἡ φρουρὰ συνέκειτο ἐξ ἑκατὸν εἴκοσι ἀδρῶν μόνον ἐντὸς τοῦ Γλάτζ, διότι τὸ ἐπίλοιπον σύνταγμα ἦτον διεσπασμένον εἰς τὰ περίχωρα. Εἶχον δὲ τέσσαρα ἀξιωματικούς, ὧν οἱ τρεῖς ἦσαν ὑπὲρ ἐμοῦ. Τὰ πάντα εἶχον ἐτοιμασθῆ· ξίφη καὶ πιστόλια εἶχον κρυβῆ εἰς μίαν τῶν ἐπιγῶν ἐντὸς τῆς φυλακῆς μου· καὶ τὸ σχέδιον ἡμῶν ἦτον νά ἐλευθερώσωμεν ὅλους τοὺς πεφυλακισμένους, καὶ ν' ἀπέλθωμεν μετὰ τυμπανοκρουσίας εἰς τὴν Βοημίαν. Ἀλλὰ δυστυχῶς εἰς Αὐστριακὸς λειποτάκτης, εἰς δὲ ὁ Νικολάης ἐνεπιστεύθη τὸν σκοπὸν ἡμῶν, τὸν ἐπρόδοσε, καὶ ὁ φρούραρχος ἀμέσως ἐπεμψε τὸν ὑπαξιωστὴν αὐτοῦ εἰς τὸ φρούριον, διατάττων τὸν ἀξιωματικὸν τῆς ὑπηρεσίας νά συλλάβῃ τὸν Νικολάην καὶ τινὰς τῶν στρατιωτῶν καταμνησθέντας. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος παρέλαβεν ὀκτώ στρατιώτας πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς.

Ἀλλ' ὁ Νικολάης ἦτον ἐκ τῶν φρουρούντων, καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἐκ τῶν φίλων μου· ὅθεν, γνωρίζων τὸ μυστικόν, εἰδοποίησεν ὅτι ἀνεκαλύφθη ἡ συνωμοσία. Τότε ὁ Νικολάης μὴ διστασας πλέον οὐδὲ στιγμήν, ἀνέκραξε, ἀσύντροφοι, εἰς τὰ ὄπλα! ἐπροδόθημεν ἢ Ἀμέσως οἱ συνωμόται ὠπλίσθησαν, καὶ ἀπειλοῦντες νά φονεύσωσι τὸν πρῶτον ὅστις ἤθελε τοῖς ἀντιστῆ, ἤθον νά μ' ἐλευθερώσωσιν. Ἀλλ' ἡ σιδηρὰ θύρα τῆς φυλακῆς ἦτον τόσο ἰσχυρά, καὶ τόσο βραχὺς ὁ χρόνος, ὥστε δὲν ἐδυνήθησαν νά τὴν διάρρηξωσιν. Ὁ Νικολάης ἔβλεπεν μ' ἐρώναζε νά τοὺς βοηθήσω, ἀλλὰ ματαιῶς· καὶ τότε μόνον, βλέπων ὅτι οὐδὲν πλέον ἐδύνατο πρὸς σωτηρίαν μου, διευθύνθη πρὸς τὴν πύλην τοῦ φρουρίου, ὅπου ἦν τεταγμένος εἰς ὑπαξιωματικὸς μετὰ δέκα στρατιωτῶν, ὑπεχρέωσε καὶ αὐτοὺς νά τὸν παρακαλουθήτωσι, καὶ ἐφυγε πρὸς τὴν Βοημίαν.

Ἐκτοτε ἐνέστηκε κατ' ἐμοῦ σφοδρότερα τῆς τύχης ἡ θύελλα· καθυπεβλήθη εἰς ἀνάκρισιν ὡς συνωμότης θέλων νά διαφθείρῃ τοὺς ὑπαξιωματικούς καὶ στρατιώτας τοῦ βασιλέως· διετάχθη νά μαρτυρήσω τοὺς

ἐπιλοίπους τῶν συνωμοτῶν. Ἀλλ' εἰς ταῦτα πάντ' ἀπεκρινόμην διὰ τῆς σιωπῆς, σταθερῶς μόνον κηρύττων ὅτι ἤμην ἀθῶος, καὶ ὅτι καταδικάσθην ἀδίκως, διότι οὐδέποτε ἐδικάσθην· ὅτι ἐπομένως ἤμην ἀπηλλαγμένος πατῶν τῶν ὑποχρεώσεών μου, οὐδ' ἔπρεπε νά κατακριθῶ ὡς ἀκολουθῶν νόμον ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς φύσεως, τὸν δίδοντα εἰς ἕκαστον τὸ δικαίωμα τοῦ ὑπερσπίζεσθαι τὴν προβαλλομένην τιμὴν του, τοῦ ζητεῖν διὰ παντὸς τρόπου τὴν ἐλευθερίαν του· ὅτι ἐν ἐνὶ λόγῳ τοιαύτη ἦτον ἀνέκαθεν ἡ μόνη μου πρόθεσις εἰς ὅλας τὰς προλαβούσας ἐπιχειρήσεις μου, καὶ μέχρι τέλους ἔσται τοιαύτη· διότι σκοπὸν εἶχον νά ἐπιμείνω μέχρις οὔ ἢ ἐπιτύχω, ἢ πρὸς τῆ ἐλευθερίᾳ προσαπολέσω καὶ τὴν ζωὴν μου.

Ἐκτοτε ἀπηγορεύθη νά μένωσι πλέον στρατιῶται ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός μου, καὶ τὰ χρήματά μου εἶχον σχεδὸν ὅλα δαπανηθῆ. Ἡ κατάστασις μου ἦτον ἐλεεινῆ, καὶ ἐλπίς βελειώσεως δὲν ἐφαίνετο. Ἐν ᾧ δὲ ἤμην οὕτω παραδεδομένος εἰς τὴν ἀπελπισίαν, ἣτις μ' ἐστέρει καὶ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν διανοητικῶν μου δυνάμεων, ἐφείλκυσα τὴν συμπάθειαν ἀνδρός γενναίου, ἀλλὰ πῶς ἰδιοτρόπου, τοῦ ὑπολοχαγοῦ Βάχ, Δανοῦ τὸ γένος, ὅστις ἐφρούρει παρ' ἐμοῦ ἀνὰ πᾶσαν τετραήμερίαν. Οὗτος εἰσελθὼν εἰς τὴν εἰρκτὴν μου, μοι εἶπεν ὅτι ἀνθρωπίνως μοι ἦτον ἀδύνατον νά δραπετεύσω, ἂν δὲν συνεδραπέτευε μετ' ἐμοῦ καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς· ὅτι αὐτὸς εἶναι πρόθυμος νά θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀλλ' ὅτι τῷ εἶναι ἀδύνατον, παραβαίνων καὶ παραγνωρίζων πᾶν καθῆκον ἐπιβαλλόμενον αὐτῷ ὑπὸ τῆς τιμῆς, νά φύγῃ ἐν ᾧ ἡ φρουρὰ τῷ εἶναι ἐμπειπιστευμένη. Ἀλλὰ συγχρόνως μοι ὑπεσχέθη ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θέλει μοι εὔρει ἄλλον τινα ὅστις ν' ἀναδεχθῆ τοῦτο, καὶ ὁ ἴδιος θέλει μοι προπαρασκευάσει πάντα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς δραπέτευσίν μου. Τῷ ὄντι τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐπέστρεψε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Σχέλλιου, καὶ ἅμα εἰσελθὼν αἰδοῦ ὁ ἄνθρωπος μοι εἶπε. Τότε ὁ Σχέλλιος μ' ἐνηγκαλίσθη, μ' ἔδωκε τὸν λόγον τῆς τιμῆς του, καὶ οὕτω τὸ πρᾶγμα ἀπερασίσθη.

Μετὰ ταῦτα δ' ἤρχισαμεν συζητοῦντες τοὺς τρόπους τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ Σχέλλιος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἔλθει ἀπὸ ἄλλου φρουρίου εἰς τὸ Γλάτζ, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας μόνον ἐμελλε νά ταχθῆ εἰς φρουράν μου. Ἀνεβλήθη ἐπομένως τὸ ἐπιχειρήμα ἕως τότε, καὶ μετ' ἐμοῦ ἐμελλον νά δραπετεύσωσι καὶ ὁ Σχέλλιος, καὶ δύο ἄλλοι ἀξιωματικοί, ὁ Σχροίθερος καὶ ὁ Λύνιψ, ὁ μὲν Σχέλλιος μετ' ἐμοῦ, ἐκεῖνοι δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας.

Δραπέτευσις.

Ὁ φρούραρχος δὲν ἠγνόει τὴν σχέσιν μου μετὰ τινῶν ἀξιωματικῶν. Μαθὼν δὲ ὑπὸ κατασκόπου τὰ διατρέχοντα, αἰφνης ἐξέδωκε διαταγὴν καθειρέσεως τοῦ Σχέλλιου. Τὴν διαταγὴν ταύτην ἤκουσεν ὁ Σχροίθερος, καὶ σπεύσας τὴν ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Σχέλλιον, παρακινῶν αὐτὸν νά σωθῆ διὰ τῆς φυγῆς, διότι τὰ πάντα εἶχον ἀνακαλυφθῆ. Καὶ τῷ ὄντι, μόνος φεύγων ὁ Σχέλλιος, εὐκόλως ἠδύνατο νά σωθῆ, διότι ὁ

Σχροίδηρος είχε προμηθεύσει ἵππους, καὶ ἐπέσπερε νὰ τὸν συνοδεύσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὴν Βοημίαν. Ἄλλὰ τί ἐπραξεν ὁ καλὸς καγαθὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ἐν τῇ στιγμή τῷ κινδύνου; ὤρμησε πρὸς τὴν φυλακὴν μου, καὶ

— «Φίλε, ἀνέκραξεν, ἐπροδόθημεν. Ἐλθέ μετ' ἐμοῦ, ἀλλὰ μὴ μ' ἀφήνης νὰ πέσω ζῶν εἰς τῶν ἐχθρῶν μου τὰς χεῖρας.»

Ἡθέλησα νὰ ὁμιλήσω, ἀλλὰ διακόπτων με, μ' ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ

— Ἀκολουθεῖ με, εἶπεν· ἄ: μὴ χρονοτριβῶμεν.

Ἐφόρετα λοιπὸν μετὰ σπουδῆς τὰ ὑποδήματα καὶ τὸ ἐνδυμᾶ μου, χωρὶς καὶ νὰ δυνηθῶ νὰ λαβῶ τὰ ὀλίγα χρήματα ὅσα μοι ἔμενον. Ἐν ᾧ δ' ἐξηρχόμην τῆς φυλακῆς, ὁ Σχέλλιος εἶπεν εἰς τὸν φρουροῦντα στρατιώτην·

— Μεταφέρω τὸν φυλακισμένον εἰς τὰ δωμάτια τῶν ἀξιωματικῶν. Μείνε εἰς τὴν θέσιν σου.

Καὶ τῷ ὄντι εἰς ἐκεῖνα δευθύνθημεν τὰ δωμάτια, ἀλλ' εἰσελθόντες διὰ τῆς μιᾶς θύρας ἐξήλθομεν διὰ λῆς ἄλλης, καὶ ὁ Σχέλλιος σκοπὸν εἶχε νὰ διαβῶμεν πλησίον τοῦ ὀλίγον ἀπέχοντος ὀπλοστασίου, νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν κακαλυμμένην σύριγγα, καὶ πηδήσαντες τὰ χαρακώματα, νὰ φύγωμεν ὅπως δυνηθῶμεν. Ἄλλὰ μόλις ἐπροχωρήσαμεν ἑκατὸν βήματα, καὶ ἀπηντήσαμεν τὸν ὑπασπιστὴν μετὰ τοῦ ταγματάρχου Κουάδου. Τότε ὁ Σχέλλιος ἐτρέπη εἰς φυγὴν ἀμέσως, ἐπήδησεν εἰς τὸ τεῖχος, καὶ ἐκεῖθεν ἐρρίφθη ἔξω, διότι τὸ ὕψος πολὺ ἐν ἦτον. Τὸ παράδειγμα του ἐμιμήθη καὶ ἐγὼ ἐν τῷ ἄμα, καὶ ἐπήδησα ἀβλαβῆς. Ἐκτὸς μόνον ὅτι ἐξεδάρη ὁ ὄμιός μου. Ὁ δυστυχῆς φίλος μου ὁμοῦ ἐξήθρωσε τὸν πόδα του, καὶ ἀκίνητος κείμενος, ἄμα ἐφθασα πλησίον του, ἔσυρε τὸ ξίφος του, μοὶ τὸ παρουσίασε, καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν φονεύω καὶ νὰ φύγω. Ἦτον δὲ μικρὸς τὸ σῶμα καὶ ἀσθενής· ὥστε ἀντὶ νὰ ἐκπληρώσω τὴν παράκλησίν του, τὸν ἔλαβον εἰς τὰς ἀγκάλας μου, τὸν ἐρρίψα ὑπὲρ τὰ χαρακώματα, καὶ μετὰ ταῦτα, φορτωθεὶς αὐτὸν εἰς τὸν ὄμιόν μου, ἤρχισα νὰ τρέχω, χωρὶς νὰ ἤξεύρω ποῦ διευθύνομαι.

Δὲν εἶναι περιττὸν ὁμοῦ ν' ἀναφέρω τὰς περιστάσεις ἀεῖνες συνετέλεσαν εἰς τὴν φυγὴν ἡμῶν. Ἡῶτον ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη δύτει ὅταν ἐδραπέτευσαμεν· ἔπειτα δὲ εἶχεν ἀρχίσαι νὰ πίπτῃ πάχνη ψυγρὰ. Οὐδαίς ἐτόλμα νὰ πηδήσῃ κατόπιν μα. Καὶ ἠκούσαμεν μὲν τρομερὸν θόρυβον κατόπιν μας, καὶ ἤξεύρομεν ὅτι μᾶς ἐγνώριζον ὅλοι. Ἀλλὰ πρὶν διέλθωσιν ὅλον τὸ φρούριον καὶ ὅλην τὴν πόλιν διὰ νὰ ἐλθωσιν εἰς δίωξιν ἡμῶν, ἡμεῖς ἐδυνάμεθα νὰ προδῶμεν ἡμισίας ὥρας δρόμον.

Ἄλλὰ μόλις ἐμακρύνθημεν ἑκατὸν βήματα, καὶ ἠκούσαμεν τὸ πυροβόλον τῆς ἀγγελίας, ὅπερ κατετάραξε τὸν φίλον μου· διότι ἤξευρεν ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι ἀδύνατον νὰ διαφύγωσιν οἱ δραπέται, ἂν δὲν ἦταν ἤδη πολλὰς ὥρας μακρὰν τοῦ φρουρίου, καὶ ὅλαί αἱ ὁδοὶ κατελαμβάνοντο ἀμέσως ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς καὶ τοὺς ἐπαγρυπνοῦντας ἵππους.

Καὶ τῷ ὄντι, πεντακόσια βήματα εἶχομεν ἔτι

προχωρήσει, ὅταν τὰ πάντα ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω ἡμῶν ἦσαν εἰς κίνησιν. Ὅταν ἐπηδῆσαμεν τὰ χαρακώματα, ἦτον φῶς ἀκόμη· καὶ ὁμοῦ τὸ ἐπιχείρημα ἡμῶν ἐπέτυχε θαυμασίως. Ἀποδίδω δὲ τοῦτο εἰς τὴν περίσκεψίν μου, καὶ εἰς τὴν εἶχον φήμην, ἐτιμήμην ἐπικίνδυνος καὶ εἰς δύο ἢ καὶ εἰς τρεῖς ἂν ἐτόλμων νὰ μὲ προσβάλωσι. Προσέτι δ' ἐνομιζόμεθα καλῶς ὠπλισμένοι, ἐν ᾧ πραγματικῶς ὁ Σχέλλιος εἶχε μόνον τὸ ξίφος του, καὶ ἐγὼ μίαν παλαιὰν μάχαιραν δεκανέως.

Μόλις δ' εἶχον φέρει τὸν φίλον μου ἐπὶ τρισκόσια βήματα, καὶ τὸν ἀπέθεσα κατὰ γῆς, ρίψας περίξ τὰ βλέμματά μου. Ἄλλ' ἡ νύξ ἦτον τόσον σκοτεινὴ, ὥστε οὔτε τὴν πόλιν ἐδυνάμην νὰ διακρίνω οὔτε τὸ φρούριον. Ἐπομένως οὔτε ἡμεῖς ἐφαινόμεθα. Εἰς τὴν στιγμήν ἐκεῖνην ἡ περίσκεψις δὲν μ' ἐγκατέλιπε, καὶ «θάνατος ἢ ἐλευθερία» ἦτον ἡ σταθερά μου ἀπόφασις.

— Ποῦ εἶμεθα, Σχέλλιε; ἠρώτησα τὸν φίλον μου. Ποῦ κεῖται ἡ Βοημία; εἰς ποίαν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Νείσσου;

Ἐκεῖνος δὲ μ' ἐδειξε πλαγίως, χωρὶς νὰ δυνηθῆ νὰ ὁμιλήσῃ· τὸ σημεῖον δὲ αὐτὸ ἐγὼ ἐννοήσας, τὸν ἐπῆρα εἰς τοὺς ὤμους μου πάλιν καὶ τὸν ἔφερα πρὸς τὸν Νείσσον. Τότε δὲ ἠκούσαμεν εὐκρινῶς τὸ ἐναγγελτήριο κροτοῦν εἰς ὅλα τὰ περίξ χωρία. Καὶ οἱ χωρικοὶ οἵτινες ἔμελλον νὰ μᾶς ἀποκλείσωσι, περιεφέροντο πανταχοῦ, διαδίδοντες τὴν ἀγγελίαν.

Ἄμα δ' ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Νείσσον, ὅστις ἦτον ὀλίγον πεπηγμένος, εἰσῆλθον ἐγὼ, φέρων πάντοτε τὸν φίλον μου ἐπὶ τῶν ὤμων, ὅσον ἐδυνάμην νὰ περιπατήσω. Τοῦτο ὁμοῦ διήρκεσε μόλις δεκαοκτὼ βήματα· ἔπειτα δ' ἐκεῖνος περιεπτύχθη περὶ ἐμὲ, καὶ οὕτω κολυμβῶν τὸν ἔφερα καὶ ἐσώθη καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην. Ὁ πατήρ μου εἶχε διδάξει εἰς τοὺς υἱοὺς του νὰ κολυμβῶσι, καὶ πολλὰς εὐρον ἀφορμὰς νὰ τῷ εὐγνωμονήσω διὰ τοῦτο· διότι τὴν ἐπιδεξιότητα ταύτην ἀπέκτησα εὐκολώτατα εἰς παιδικὴν ἡλικίαν· μετὰ ταῦτα δ' αὐτὴ πολλάκις μοὶ ἐσώσε τὴν ζωὴν, καὶ μὲ καθίστα πρὸς τοὺς κινδύνους θαρραλεώτερον. Εὐκόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης ποῖα αὐτῆρὰ δοκιμασία δι' ἡμᾶς, νὰ κολυμβήσωμεν ἐν μέτῳ τοῦ Δεκεμβρίου, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ μείνωμεν ἐκτεθειμένοι ἐπὶ δεκαοκτὼ ὥρας εἰς τὸν ἀέρα. Περὶ τὰς ἑπτὰ τὴν πάχνην διεδέχθη παγετός, καὶ τὸ σκότος σελήνη. Ἀληθὲς μὲν εἶναι ὅτι ἐθερμαινόμεν φέρων τὸν φίλον μου· ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἤρχισα ν' ἀπαυδῶ, ἐκεῖνος δὲ ὑπέφερε τὰ πάνδεινα ἀπὸ τὸ ψύχος, ἀπὸ τὸν πόνον τοῦ ἐξηθρωμένου μέλους του, ὃ ματαίως ἐπροσπάθησα νὰ ἐναρθρώσω, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ἐπικειμένου θανάτου.

Ἀφ' οὗ δ' ὑπερέβημεν τὸν ποταμὸν, τὸν παρηκολούθησα ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀκόμη, καὶ οὕτως ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πρῶτον χωρίον μετὰ τὴν δραπέτευσίν μας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Σχέλλιος καλῶς τὸ ἐγνώριζε, τὸ διέβημεν ἀτραπῶς, καὶ κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν εὕρομεν ἐν ἀλιευτικῶν ἀκάτιον δεδεμένον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Εἰς αὐτὸ πηδήσαντες, ὑπερέβημεν πάλιν τὸν ποταμὸν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν εἰς τὰ ὄρη.

Ἐνταῦθα ἐκαθήσαμεν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν χιόνα, καὶ

ἡ ἐλπίς ἐπέλαμψεν πάλιν εἰς τὰς καρδίας μας ἐν ᾧ συνεσκεπτόμεθα περὶ τοῦ πρακτέου. Ἐγὼ δὲ κόψας ἰσχυρὰν ῥάβδον, τὴν ἔδωκα εἰς τὸν Σχέλλιον διὰ νὰ βοηθῆται πηδῶν κατόπιν μου ὅταν ἀπηύδουν φέρων αὐτόν, καὶ οὕτως ἐξηκολούθησαμεν τὴν ὁδὸν μας, γενομένην ἤδη πολὺ δυσκολωτέραν ἐπὶ τῶν χιονοσκεπῶν ὁρέων.

Οὕτω διενυκτερεύσαμεν, εἰς τὴν χιόνα μέχρι τῆς ὁσφύος βατεύοντες, καὶ ὀλίγον προοδεύοντες· διότι γενοκοὶ κεχαραγμένοι δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ τῶν ὁρέων καὶ πολλαχοῦ ἦσαν αὐτὰ ἀδιάβατα. Τέλος ἐξημέρωσε, καὶ ἴδομεν πλησίον ἡμῶν, εἰς τὴν ὑπώρειαν, ἐν χωρίον, δύο οἰκίας αὐτοῦ κεχωρισμένας τῶν λοιπῶν, καὶ ὡς τριακόσια βήματα ἀφ' ἡμῶν ἀφεστῶσας. Τότε ἐπεισήταμεν στρατήγημα, ὅπερ καὶ μᾶς ἐπέτυχεν.

Ὅταν ἐπηδήσαμεν τὰ τεῖχη εἶχομεν ἀπολέσει τοὺς πύλους ἡμῶν. Ἄλλ' ὁ Σχέλλιος εἶχε διατηρήσει τὴν ζώνην καὶ τὸ περιλαίμιόν του, παράστημα σεβαστὰ μεταξὺ τῶν χωρικῶν. Ἐγὼ ἔκοψα τὸν δάκτυλόν μου, ἡμάτωσα τὸν χιτῶνα, τὸ ἔνδυμα καὶ τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἔδεσα τὴν χεῖρά μου, ὥστε νὰ φαίνομαι ἐπικινδύνως πληγωθείς. Οὕτως ἔφερα τὸν Σχέλλιον εἰς τὴν ὁφρὺν τοῦ δάσους, πλησίον τῶν δύο οἰκιῶν. Ἐδῶ δὲ αὐτὸς μοὶ ἔδесе τὰς χεῖρας εἰς τὰ νῶτα, ἀλλ' οὕτως, ὥστε εὐκόλως ἐδυναίμην νὰ τὰς λύσω ἐν ᾧρα ἀνάγκης, καὶ ἤρχισε βοήθεια τῆς ῥάβδου του νὰ κηδῆ κατόπιν μου, ἐπικαλούμενος μεγαλοφώνως βοήθειαν. Τότε δύο γέροντες χωρικοὶ προσέκυψαν, καὶ ὁ Σχέλλιος τοὺς διέταξε νὰ τρέξωσιν ἀμέσως εἰς τὸ χωρίον, καὶ νὰ εἰπωσιν εἰς τὸν δεσποτικὸν ὑπάλληλον νὰ πέμψῃ μίαν ἄμαξαν ἀνευ ἀντιβολῆς.

— Συνέλαβον αὐτὸν τὸν ἄρχαῖον, ἐπρόσθεσεν, ὅστις ἐφόρευσε τὸν ἵππον μου. Ἐπὶ τῆς πάλης δὲ ἐξήρθωσα τὸν πόδα μου· ἀλλ' οὐχ ἦν τὸν ἐπλήγωσα καὶ τὸν ἔδεσα. Τρέξατε καὶ φέρετε ἄμαξαν, μὴν ἀποθάνῃ πρὶν κρεμασθῆ ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ἐγὼ δὲ ὠδηγήθην ἀνευ ἀντιστάσεως καὶ ὡς ἡμιθανῆς εἰς μίαν τῶν καλυβῶν, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος τῶν χωρικῶν ἔτρεχε πρὸς τὸ χωρίον. Εἰς τὴν καλύβην ὑπῆρχε μία γραία γυνὴ καὶ μία εὐειδῆς κόρη, καὶ ἀμφότεραι ἐφαίνοντο ὅτι μὲ λυποῦνται πολὺ, καὶ μ' ἔδωκαν ἄρτον καὶ γάλα. Ἄλλ' ὅποια ἐκπληξίς καὶ ὅποια εἰρήνη, ὅταν ὁ γέροντων χωρικός προσωμίλησε τὸν Σχέλλιον ὀνομαστί, καὶ τῷ εἶπεν ὅτι ἤξευρεν ὅτι εἰμεθα δραπεταί, ὅ ὅτι τὴν προτέραν νύκτα εἰς ἐν τῶν παρεκκεμένων καπηλείων εἶχεν ἀπαντήσει τὸν διώκοντα ἡμᾶς ἀξωματικόν, ὅστις τῷ εἶπε τὰ ἐνόμιστα, διηγήθη τὴν φυγὴν ἡμῶν, καὶ μᾶς περιέγραψε. Ὁ χωρικός μάλιστα ἐγνώριζε τὸν Σχέλλιον, διότι ὁ υἱὸς του ὑπῆρξε εἰς τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ πολλαχὺς ὠμίλει περὶ αὐτοῦ.

Περίσκεψις καὶ ἀδίστακτος τόλμη, ἀλλῆ συντηρία· ἐλπίς δὲν μᾶς ἔμενεν. Ἐγὼ λοιπὸν ἔτρεξα πρὸς τὸν σταῦλον ἀμέσως, ἐν ᾧ ὁ Σχέλλιος ἐκράτει εἰς τὴν καλύβην τὸν γέροντα. Ἄλλ' αὐτὸς ἦτον ἄνθρωπος ἀγαθός, καὶ τῷ ἔδωκεν δαγίαις περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς Βοημίαν. Μόλις ἀκόμη ἀπείχομεν ἑπτὰ μίλια ἀπὸ Γλάτζ, διότι εἶχομεν πλανηθῆ τὴν

προτεραίαν πολλὰς ὥρας ἐντὸς τῶν ὁρέων. Ἡ κόρη μὲ παρηκολούθησεν εἰς τὸν σταῦλον, ὅπου εὔρον τρεῖς ἵππους, ἀλλὰ χαλεινὸν κἀνένα. Ἐπομένως τὴν παρεκάλεσα ἐνθέρμως νὰ μὲ βοηθήσῃ· καὶ αὐτὴ ἐράνη συγκινηθεῖσα, κλίνουσα ἤδη νὰ μᾶς παρακολουθήσῃ, καὶ μοὶ ἔδωκε δύο χαλεινούς. Ἀμέσως ἔφερα τοὺς ἵππους εἰς τὴν θύραν, ἐκάλεσα τὸν Σχέλλιον, καὶ τὸν ἐβοήθησα ν' ἀναβῆ μὲ τὸν χωλὸν πόδα του. Τότε ὁ γέροντων χωρικός ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ μᾶς παρακαλῆ νὰ μὴ λάβωμεν τοὺς ἵππους του. Κατ' εὐτυχίαν ὁμως δὲν εἶχε τὸ θάρρος, ἵτως οὔτε τὴν θέλησιν νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ. Διότι μόνον τὴν δικράνην ἢ ἄλλο τι γεωργικὸν ἐργαλεῖον ἂν ἐλάμβανεν εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τὴν τότε ἐλευθερίαν κατὰστασιν ἡμῶν, ἐδύνατο νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ, τοῦλάχιστον μέχρις οὗ φωνάζῃ καὶ ἐπικαλεσθῆ βοήθειαν ἀπὸ τοῦ χωρίου.

Ἴδου λοιπὸν ἡμεῖς ἐφιπποί, ἀλλὰ χωρὶς ἐφιππίων, καὶ χωρὶς πύλων εἰς τὴν κεφαλὴν, φοροῦντες δὲ, ὁ μὲν Σχέλλιος τῆς στολῆς τὴν ζώνην καὶ τὸ περιλαίμιον, ἐγὼ δὲ πάλιν τοῦ τάγματός μου τὸν ἐπειθύτην. Ἄλλ' ὅτι εἰμεθα ἐφιπποὶ δὲν ἤρκει ἀκόμη· ὁ ἵππος μου ἤρνεϊτο πεισματωδῶς βῆμα νὰ προβῆ ἀπὸ τοῦ σταύλου. Τέλος ὁμως, ἐμπειρὸς ὢν ἵππευς, τὸν ἐβίασα. Ὁ Σχέλλιος ἐπροπορεύετο μόλις δ' ἐπροχωρήσαμεν τριακόσια βήματα, ὅταν εἶδαμεν ὄλους τοὺς χωρικοὺς σωρηδὸν ἐξορμῶντας ἐκ τοῦ χωρίου. Ὅταν ἐφθάσαμεν, ἦσαν ὄλοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, διότι ἦτον ἑορτὴ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ εἰς βοήθειαν κληθέντες διὰ νὰ μᾶς συλλάβωσι, μόνον τώρα εἶχον ἐξελεῖθαι. Εὐτυχῶς ὁμως εἰμεθα ἐμπρὸς αὐτῶν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐκτὸς κινδύνου τοῦ νὰ μᾶς φθάσωσι.

Κατὰ δυστυχίαν εἰμεθα ἠνγκασμένοι νὰ διέλθωμεν διὰ τῆς πότεως Βουτελβούργ, ὅπου ὁ Σχέλλιος ἐστάθμευε πρὸ ἑνὸς μηνός, καὶ ὅπου ἦτον γνωστὸς τοῖς πᾶσι. Ἡ ἐνδυμασία μας, ἡ ἐλλειψὶς τῶν πύλων καὶ τῶν ἐφιππίων μᾶς ἐπρόδιδον ὡς δραπετάς. Οἱ ἵπποι μας ὁμως ἐξηκολούθουν πάντοτε, καὶ τέλος ἠτύχησαμεν νὰ διαβῶμεν διὰ τῆς πόλεως χωρὶς νὰ προσέξῃ κανεὶς εἰς ἡμᾶς, καὶ περὶ τὰς ἑνδεκά, ὀδηγοῦντος πάντοτε τοῦ Σχέλλiou, ὅστις ἐγνώριζε τὴν ὁδὸν, ἐφθάσαμεν εἰς Βραουναίου, πέραν τῶν προυσιχῶν ὁρέων.

Ὁ εὐρεθεὶς ποτε εἰς τὴν ἡμετέραν θέσιν δύναται νὰ φαντασθῆ, οὐχὶ ὁμως καὶ νὰ περιγράψῃ τὴν ἀπεριόριστον χαρὰν ἡμῶν. Ἀθῶος, θνήσκων ἐν ἀδίκῃ εἰρηκτῆ, ἀναλαβὼν δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ διὰ καρτερίας καὶ διὰ γενναίων ἀγώνων τὴν ἐλευθερίαν του ἐναντίον ὄλης τῆς τυραννικῆς δυνάμεως ἦτις τὸν ἐκράτει δέσμιον, τοσοῦτον φλογερὸν αἰσθάνεται τὸ κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ μένος εἰς τοιαύτας στιγμάς, ὥστε δὲν ἠδυναίμην τότε νὰ ἐννοήσω πῶς ἦτον ποτὲ δυνατόν νὰ ζῶ εἰς τόπον ὅπου ἡ παρουσία, ἡ τύχη, ἡ τιμὴ, ἡ ζωὴ, ἡ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἑνὸς μόνου τοῦ αὐθαίρετου βλέμμα· οὐδέποτε δι' ὄλης τῆς ζωῆς μου πρὶν ἢ μετὰ ταῦτα δὲν ἠρθάνθην γλυκυτέραν ἐκείνης στιγμῆς. Ὁ φίλος μου εἶχεν ἐκτεθῆ δι' ἐμὲ εἰς ἐπαίσχυντον θάνατον· καὶ ἰδοὺ, ἀφ' οὗ ἕως δωδεκά ὄλας ὥρας τὸν ἔφερα εἰς τὴν ῥάχιν μου, τέλος ἔσω-

σα καὶ αὐτὸν καὶ ἐμὲ διότι ἐννοεῖται ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει ἠθέλωμεν ὑπομείνει νὰ μᾶς φέρῃ τις ζών-
τας πλέον ὀπίσω εἰς Γλάτς.

Οὕτως, ἐλεύθερος ἦδη ἐν Βραουνάου, ἐντὸς τῶν Βοημικῶν ὁρίων, ἀπέπεμψα τὴν δὴν ἵππους, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ ὑπαξιωματικοῦ εἰς Γλάτς· ἐγγραφα δὲ καὶ εἰς τὸν βασιλέα, ἐξιστορῶν τὰ κατ' ἐμὲ, δίδων ἀνκμυλιέκτους ἀποδείξεις τῆς ἀθωότητός μου, καὶ ἐπικαλούμενος τὴν δικαιοσύνην του. Ἀπόκρισιν ὁμοίως δὲν ἔλαβον.

Ἡμῖν λοιπὸν ἐν Βοημία, φυγὰς καὶ ξένος, ἄνευ χρημάτων, ἄνευ φίλου, ἄνευ προστατοῦ, καὶ τὴν ἡλικίαν μόλις εἰκοσαέτης. Ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν 1744 εἶχον σταθμεύσει ἐν Βραουνάου, καὶ κατοικήσει εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς ὕφαντοῦ, εἰς δὲ εἶχον δώσει τὴν συμβουλὴν νὰ θάψῃ τὰ κλητὰ του, ὅπως τὰ προφυλάξῃ διαρκεστῆς. Ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἄνθρωπος μᾶς ἐδέχθη καὶ τότε μετὰ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης. Πρὸ δύο ἐτῶν εἶχον διατελέσει ἐν τῇ οἰκίᾳ του ὡς ἀπόλυτος ἀρχὼν αὐτοῦ καὶ τῆς τύχης του· εἶχον τότε ἐννέα ἵππους καὶ πέντε ὑπηρέτας, ὑπὸ τοῦ ἀρίστου οἰωνοῦ καὶ τῆς μεγαλητέρας προστασίας, περικλεῆς καὶ μέγα ἐλπίζων τὸ μέλλον· καὶ ἦδη ἤρχόμην φυγὰς, ζῆτων προστασίαν, καὶ ἀπολέτας πᾶν ὅ,τι νέος οἶος ἐγὼ ἐδύνατο ν' ἀπολέσει. Τὸ βελάντιόν μου περιεῖχε μόνον ἐν γαλλικὸν φλωρίον, τὸ δὲ τοῦ Σχελλίου τριῶν ἢ τεττάρων δραχμῶν γερμανικὸν νόμισμα. Οὗτος ἦτον ὅλος ὁ πλοῦτος ὅστις ἐμελλε νὰ μᾶς διαθρέψῃ ἐν ξένη γῆ καὶ νὰ θεραπεύτῃ τοῦ Σχελλίου τὸν πόδα.

Τῷ ὅτι μετὰ τριῶν ἐβδομάδων διαμονὴν ἐν Βραουνάου ἐθεραπεύθη ὁ φίλος μου. Εἶχομεν δὲ ἀναγκασθῆ νὰ πωλήσωμεν, ἐγὼ μὲν τὸ ὠρολόγιόν μου, ἐκεῖνος δὲ τὴν ζώνην καὶ τὸ περιλαίμιόν του, καὶ μᾶς ἔμενον ἀκόμη τέσσαρα φιορίνια. Ἐκ τῶν ἐρημιρίδων ἔμαθον ὅτι ὁ ἐξαδελφός μου, ὁ ἐν Αὐστρία Γρέγκ, καὶ τοῦτο ἀπετέλεσεν, ὡς εὐκόλως τὸ ἐννοεῖ ἕκαστος, δεινὴν ἐντύπωσιν ἐπ' ἐμέ. Μέχρι τοῦδε ποτέ δὲν εἶχον αἰσθανθῆ τῆς πτωχείας τὴν στενοχωρίαν. Εἶχον πόρους ἀφθόλους, εἶχον ζῆσει πάντοτε μετὰ τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῶν συμπατριωτῶν μου, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ὑπ' αὐτῶν. Ἦδη δὲ ἤμην ἄπορος, ἀβοήθητος, μὴ γνωρίζων τί νὰ ἐπιχειρήσω ὅπως διακριθῶ ἢ καὶ ὅπως ζήσω καί.

Τέλος ἀπεφάτισα ν' ἀπέλθω πεζὸς νὰ ἐπιτεκνῶ τὴν ἀδελφὴν μου, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἐμβῶ εἰς Ῥωσικὴν ὑπηρεσίαν· καὶ ὁ Σχέλλιος, οὗ ἡ τύχη ἦν πλέον ἀρρήκτως συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἐμῆς, ἐμελλε νὰ με ἀκολουθήτῃ. Ἐλάβομεν ἐπομένως ψευδῆ ὀνόματα, ἢ μᾶλλον ἀνεγραμμάτισαμεν τὰ ἡμέτερα, καὶ ἐγὼ μὲν μετωνομάσθη Κνέστ, ἐκεῖνος δὲ Λέσχιος. Ἐπειτα δὲ, λαβόντες διαβατήρια ὡς ἄπλοὶ δραπέται τοῦ Πρωσικοῦ στρατοῦ, ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ Βραουνάου τὴν 21 Ἰανουαρίου τὴν ἐσπέραν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ μᾶς ἴδῃ, καὶ διευθύνθημεν πρὸς τὴν πόλιν Βίλαζ τῆς Πολωνίας. Ἐν Νευρώδη εἶχον φίλον ὅστις μοὶ εἶωκε δύο μικρὰ πιστόλια, ἐν πυροβόλον καὶ τρία φλωρία, καὶ οὕτως ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ὁδοπορίαν.

Μεριγροφὴ τῆς πεζοδρομίας ἡμῶν ἐν μέσῳ τοῦ

χειμῶνος ἐπὶ 800 μίλια Ἀγγλικά ἀπὸ Βραουνάου τῆς Βοημίας δι' ὅλης τῆς Πολωνίας εἰς τὴν πόλιν Ἐλβιγγην, ἐδύνατο αὐτὴ ἦδη νὰ πληρώσῃ τὸμον ὀλόκληρον· ἀλλὰ περιορίζομαι εἰς ὀλίγας μόνον περιστάσεις αὐτῆς.

Τὴν 22 Φεβρουαρίου (1747), μεθ' ὁδοπορίαν ἐπίπονον ἐφθάσαμεν εἰς χωρίον καλούμενον Σμείγελ, ὅπου παράδοξόν τι συνέβη. Οἱ χωρικοὶ εὐθυμοῦντες, ἐχόμενον, ἀθλίου τινὸς μουσικοῦ ξέοντος τὰς χορδὰς βιολίου. Ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἔλαβον ἐγὼ τὸ ὄργανον καὶ ἤρχισα νὰ τοῖς παίξω. Τοῖς ἤρесе δὲ ἡ μουσικὴ μου πολύ· καὶ ὅταν ἀπαυδήσας ἠθέλησα νὰ παύσω, μετ' ἠνάγκασαν πρῶτον με ἀδιάκριτον ἐπιμονὴν, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ δι' ἀπειλῶν, νὰ παίξω ὅλην τὴν νύκτα. Ἐγὼ δὲ εἶχον ἀποκάμει ὥστε ἐκινδύνευον νὰ λειποθυμήσω. Τέλος ἤλθον εἰς ῥῆξιν μετὰ τῶν, καὶ τότε, ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, καὶ τῆς συγχύσεως ἐδραπέτευσαμεν χωρὶς πλέον νὰ μᾶς ἐμποδίσωσι.

Πόσῃ ὕλην σκέψιως περὶ τῶν τῆς τύχης στροφῶν μοὶ παρεῖχε μόνη ἐκείνη ἡ νύξ! Ἐγὼ, ὁ πρὸ τριῶν ἀκόμη ἐτῶν χορεύων ἐν Βιρολίνω μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν θυγατέρων τῶν βασιλέων, ἐγὼ δὲ ἦδη ἐντὸς καλύβης Πολωνικῆς, μουσικὸς ῥακενδύτης, σχεδὸν γυμνός, παίζων πρὸς διασκεδάσιν ἀμαθῶν καὶ ἀγροίκων ἡμιβαρβάρων, καὶ ἀναγκασθεὶς σχεδὸν νὰ ἔλθω μετ' αὐτῶν εἰς χεῖρας διὰ ν' ἀπαλλαγῶ! Ἀνεγνώριζον δὲ ὅτι ἐπέφερον ἐγὼ ἐπ' ἐμαυτὸν τὸ δυσάρεστον τοῦτο συμβάν· ὅτι ἂν ἐκ κενοδοξίας δὲν εἶχον θελήσει νὰ δεῖξω εἰς τοὺς πτωχοὺς τούτους χωρικοὺς τὴν μουσικὴν μου ἐπίδειξιότατα, θὰ ἐκοιμώμην δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀσφαλῆς καὶ ἀνενόχλητος. Ἡ αὐτὴ ματαιόφρων ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἐπιδεικνύω πάντοτε ὅτι ἤμην τορῶτερος ἢ ἐπιτηδειότερος ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, ἐπέσυρε κατ' ἐμοῦ δι' ὅλου μου τοῦ βίου τὸν φθόνον καὶ τὴν συκοφαντίαν. Ἄν ἡ φύσις μοὶ εἶχε δώσει σῶμα ἢ ἀσθενέστερον ἢ ἀσχημότερον, θὰ εἴλκυον τὴν προσοχὴν ὀλιγώτερον, ὀλιγώτεροι θὰ μ' ἐπεζήτουν, ὀλιγώτερας θὰ εἶχον περιποιήσεις, καὶ τὰ συμβάντα καὶ ἀτυχήματά μου θὰ ἦσαν καὶ αὐτὰ ὀλιγώτερα. Οὕτω τὰ πλεονεκτήματα τῶν ἀνθρώπων πολλάκις κακαφρόνως ἐπιδεικνυόμενα ἀποδίδουσι πρὸς βλάβην αὐτῶν. Οὕτως ἡ ἄρκτος, μαθοῦσα νὰ χορεύῃ, ζῆ καὶ ἀποθνήσκει δεσμία.

Τὴν ἐπιούσαν δεινῶς ὑπεφέραμεν. Διερχόμενοι δι' ἐνὸς χωρίου, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης, ἐπωλήσαμεν τοῦ Σχελλίου τὸν ἐπενδύτην, δεκαοκτῶ γροτίκια, καὶ ἡ μικρὰ αὕτη ποσότης ἐζηνητήθη καὶ αὐτὴ μετ' ὀλίγον. Μετὰ ταῦτα ἐφόνευτα ἕνα κόρακα καὶ τὸν κατέφαγον μόνος, διότι ὁ Σχέλλιος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐγγίτῃ τοιαύτην τροφήν.

Τὴν 27 ἐφθάσαμεν εἰς Ἀμμερ, τὴν Βραδευουργικὴν πολίχνην, ὅπου διέμενον ἡ ἀδελφὴ μου, καὶ ὅπου ἤλπίζον νὰ εὗρω βήθειαν. Ἀλλ' ἐψεύσθη τῶν προσδοκιῶν μου· διότι ἡ ἀδελφὴ μου καὶ ὁ γαμβρός μου, ἐντρομοὶ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ δεχθῶσιν ἀλήτην προγεγραμμένον, δὲν ἠθέλησαν οὐδέ νὰ με ἴδωσιν, ἀλλ' ἀπήτησαν ν' ἀναχωρήσω ἀμέσως. Βαθέως συναισθανθεὶς τὴν ἀπειπισίαν, μετέβαλον σχέδιον, καὶ διευθύν-

θην πρὸς Ἐλδίγγην, ὅπου εἶχον φίλους τινάς. Μετὰ
 καλλὰ δὲ καθήματα καὶ πολλοὺς κινδύνους, ἀρ' οὐ
 ἐχωρίσθην καὶ ἀπὸ τοῦ φίλου μου Σχελλίου εἰς μίαν
 οἰκίαν, ὅπου εὔρεν εὐμενῆ ὑποδοχὴν. ἔφθασα τέλος
 εἰς Ἐλδίγγην, ἐντελῶς ἀπειρηκῶς, βακενδύτης, καὶ
 ἔχων καθηραγμένους τοὺς πόδας. Ἐδῶ δὲ ἀναλαβὼν
 ὄπισθο, καὶ διὰ τῶν φίλων μου προμηθευθεὶς τινα
 χρήματα, ἐξηκολούθησα τὴν ὁδὸν πρὸς Δάνζιγ καὶ
 πρὸς Βερσοβίαν. Εἰς τὴν πόλιν δὲ Θῦρν συνητηθήην
 πάλιν μετὰ τοῦ Σχελλίου, καὶ ἀτήλησμεν ὁμοῦ εἰς
 Βιέννην, ὅπου ἐφθάσαμεν ἐν Ἀπριλίῳ τοῦ 1747.
 (Ἀκολουθεῖ).

ΟΥΑΙΖΕΜΑΝ.

Πολλάκις περιττάταις ἐλαχίστης ἀξίας, ἢ καὶ μη-
 θεμίαν ἀξίαν θανειζόμενα: πρὸ ἡμῶν, ἀρκοῦσι νὰ πε-
 ριάψωσι φήμην εἰς τὸ ὄνομά μας. Δὲν ἐννοῶ φήμην
 ἑποία ἢ τοῦ Ἡροστράτου, ἢ τοῦ ἄλλου πυρκαϊῶς τοῦ
 ἀγγλικοῦ βουλευτηρίου, τοῦ Γκαῦ Φῶξ, τὴν μνήμην
 τοῦ ὁποίου τελοῦσθαι ἐνιαυσίως οἱ Βρετανοὶ ἀπαρξάλλ-
 χτως ὅπως ἡμεῖς τὴν τῶν Ἑβραίων κατὰ τὴν μεγάλην
 ἑβδομάδα, ἢ τοῦ Φιέτκη, τὸ ὄνομα τοῦ ἐκείνου θεολογίου
 τοῦ Λοδοβίκου Φιέτπου, ἀλλὰ φήμην ἀγαθὴν, ὁποίαν
 αποκτῶσι πολλοὶ ἀκούσιως, ἐν καιρῷ μάλιστα διχο-
 ρασίας, ὁποίαν ἀπέκτησε καὶ ὁ καρδινάλιος Οὐαίζεμαν,
 οὗ τινος τὴν εἰκόνα παριστᾷ τὸ προκείμενον ἔκτυπον.

Ὁ Καρδινάλιος Οὐαίζεμαν, Ἀρχιεπίσκοπος
 Ουασιμπερής.

Ὁ μακαριώτατος πάπας, νομίσας ἀναγκαῖον νὰ
 διορίσῃ ἀρχιεπίσκοπον τῶν Καθολικῶν ἐν Λονδίῳ,
 ὠνόμασε τοιοῦτον τὸν πανοσιώτατον Οὐαίζεμαν, ἐκ-
 πληροῦντα ἕως τότε καθήκοντα ἐφημερίου κατὰ τὴν
 πόλιν ἐκείνην. Ἀλλ' ὁ διορισμὸς αὐτὸς τοῦ ἀθῶου ἐφη-
 μερίου, ἐγέννησε τὰς συνελεύσεις, (meetings) τὰς πρὸς
 τὴν βασιλίτσαν κατὰ τοῦ παπισμοῦ ἀναφορὰς, τὰς
 βουλευτικὰς συζητήσεις καὶ τὰς ταραχὰς, αἵτινες διέ-
 σπειναν τὰ βάθρα τοῦ Βρετανικοῦ βασιλείου. Παρ' ὀ-
 λίγον ἢ ἀνάψῃ ὁ κατὰ τῆς Ῥώμης πόλεμος Ἐρβίκου
 τοῦ Η', ὅστις ὅμως τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἤθελε τε-
 λειώσῃ διὰ μόνων τῶν κεραιῶν τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ τότε ἀγανάκτησις τῶν Ἀγγλῶν ἦτο τάχα ἀδι-
 καιολόγητος; ἢ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ τίτλος μόνος
 τοῦ Καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου συνετάραξε τὸ θετικόν
 ἔθνος τῶν Βρετανῶν; Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὰς ἀπὸ ἐξή-
 κοντα ἐτῶν γενομένας ἐν Ἀγγλίᾳ προόδους τῆς Κα-
 θολικῆς θρησκείας, θέλωμεν ἴσως ἀνευρεῖ τὴν ἀληθῆ
 αἰτίαν τῆς ἐθιμικῆς ταύτης ἀγανάκτικῆς. Τὸ 1792
 καθ' Ἑλληντικὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Οὐαλλίαν, ὑπῆρχον 35
 ἐκκλησιαὶ Καθολικῶν· ἀλλὰ τὸ μὲν 1840 ἠριθμοῦντο
 περὶ τὰς 456, σήμερον δὲ περὶ τὰς 600. Κατὰ τὴν
 γενομένην τὸ 1780 καταγραφὴν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν
 Ἀγγλίᾳ Καθολικῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰς 69,400· ἐπὶ
 σήμερον ὑπερτερεῖ καὶ τὰ δύο ἑκατομμύρια. Αἱ ἐ-
 φημερίδες τῆς Ἀγγλίας ἔγραψον πρὸ τινῶν ἐτῶν ὅτι
 ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως τοῦ Λονδίνου κατόικουν τρια-
 κόσιαι καὶ ἐπέκεινα χιλιάδες ὁπαδῶν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 δόγματος.

Ὁ Οὐαίζεμαν εἶναι Ἀγγλος, καὶ λαμβάνει τὸν
 τίτλον ἀρχιεπισκόπου Οὐεστμινστερῆς. Ν. Δ.

Ο ΚΑΛΙΦΗΣ ΟΜΑΡ ΚΑΙ ΟΙ ΙΟΥΔΑΙΟΙ.

Ἀ ἐκδοτὸν Περσικόν.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ διοικητοῦ τῶν πιστῶν, τοῦ
 Καλίφου Ὁμάρ, ἀριθμοὶ τινες Ἰουδαίων ἐκ Συρίας ἐλ-
 θόντες πρὸς αὐτὸν εἶπον·

— Ἐπειδὴ εἶσαι ἐξ ἐκείνων οἵτινες ὁμολογοῦσι
 τὸν Ἰσλαμισμόν, ἐρχόμεθα νὰ σὲ ἀποτείνωμεν ἐρωτή-
 σεις τινάς, καὶ ἂν ἀποκριθῆς καταλλήλως εἰς αὐτάς,
 θα ἐναγκαλισθῶμεν τὴν θρησκείαν σου, συσμολογοῦν-
 τες ὅτι οἱ νόμοι τοῦ προφήτου εἶναι ἡ αὐτοαλήθεια.

— Προτείνατε τὰς ἐρωτήσεις σας, ἀπεκρίθη ὁ δι-
 οικητὴς τῶν πιστῶν.

— Εἰπέ μας, ἐπανελάβον οἱ Ἰουδαῖοι, ποῖον εἶναι τὸ
 κλεῖθρον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τίς φυλάττει τὸ κλεῖδίον; —
 Ποῖος εἶναι ὁ τάφος ὅστις συνεταξιδεύετε μετὰ τὰ
 ρέντα ἐν αὐτῷ; — Τίς εἶναι ὁ προφήτης ὅστις ἐκή-
 ρυξεν εἰς τὸν λαόν σου, χωρὶς νὰ εἶναι εὔτε ἀπὸ τὸ
 γένος τῶν ἀνθρώπων, εὔτε ἀπὸ τὸ γένος τῶν Ἰσρα-
 ῆλων (τῶν ἐναερίων πνευμάτων); — Πότος ὁ ἀθιμὸς ἐκεί-
 νων εἴτε-ες ἐβάνησαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ συγκατηριθμή-
 θησαν μετὰ τῶν ζώωντων χωρὶς νὰ γεννηθῶσι; — Ποῖος
 ὁ τόπος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἥλιος ἐβόησε μίαν μόνην φο-
 ρὰν τὰς ἀκτίνάς σου;